

Referentna ponuda za pristup
mobilnoj mreži
Crnogorskog Telekoma

Podgorica, decembar 2014.

1. Uvod	3
2. Osnovne usluge pristupa.....	4
3. Zahtjev za pristup	9
4. Implementacija Pristupa	12
5. Planiranje saobraćaja	15
6. Cijene.....	16
7. Period obračuna i način plaćanja	17
8. Obustava pružanja usluga iz Referentne ponude.....	20
9. Izmjene na mreži	23
10. Rješavanje sporova	24
Aneks 1 Tačke pristupa mobilnoj mreži Telekoma i Pristupni linkovi.....	25
Aneks 2 Cijene.....	27
Aneks 3 Kontakt	29
Aneks 4 Kvalitet usluge i procedure za postupanje sa smetnjama.....	30
Aneks 5 Testne Procedure	36
Aneks 6 Izjava o Povjerljivosti	38
Aneks 7 Tekst instrumenta osiguranja plaćanja.....	41
Aneks 8 Definicije pojmova	42

1. Uvod

Ova Referentna ponuda za pristup („Referentna ponuda“) je pripremljena u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama CG i Pravilnikom o pristupu i interkonekciji donesenim od strane Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu «Agencija»).

Ova Referentna ponuda definiše uslove i procedure u skladu sa kojima će Crnogorski Telekom (u daljem tekstu «Telekom») Mobilnom Mrežnom Operatoru (MNO) i/ili Mobilnom Virtuelnom Mrežnom Operatoru (MVNO) koji su, na osnovu rješenja o upisu u registar operatora izdatog od strane Agencije, ovlašćeni da pružaju elektronske komunikacione usluge, omogućiti pristup mobilnoj mreži Telekoma i korišćenje usluga navedenih u ovom dokumentu. U daljem tekstu se MNO koji zahtjeva uslugu nacionalnog roaminga i MVNO korisnik usluga ove Referentne ponude tretiraju jedinstvenim terminom «Operator» ukoliko se odredba Referentne ponude odnosi bez razlike na oba subjekta.

Referentna ponuda predstavlja osnovu Ugovora o pristupu između Telekoma i Operatora. Telekom će Operatoru ponuditi servise specificirane u Referentnoj ponudi i to pod uslovima i po cijenama ovdje navedenim. Ugovorom o pristupu mogu biti obuhvaćeni i dodatni servisi i različiti modeli kooperacije o kojima strane pregovaraju na komercijalnoj osnovi, a koje nijesu navedene u ovoj ponudi. Samo se potpisani Ugovor o pristupu smatra obavezujućim. Svi servisi koji su definisani u Referentnoj ponudi biće dostupni pod istim uslovima i svim ostalim operatorima koji su zainteresovani za isti servis. Usluge, pod uslovima i cijenama specificiranim u okviru Referentne ponude, su podložne svakoj promjeni nastaloj kao rezultat promjene zakonske regulative.

Ugovorne strane će pregovarati u dobroj namjeri kako bi postigle sporazum u razumnom roku. Ukoliko ne uspiju da postignu sporazum, bilo koja od strana će uputiti zahtjev za rješavanje eventualnih spornih pitanja Agenciji. U cilju kontrole poštovanja principa nediskriminatornosti Telekom će Agenciji dostaviti sve ugovore zaključene na osnovu ove ponude i to u roku od deset dana od dana zaključenja ugovora.

Trajanje Ugovora o pristupu se definiše u pregovorima između ugovornih strana.

Telekom u svakom trenutku ima pravo da samoinicijativno pokrene proceduru izmjene ove Referentne ponude. Telekom će predlog izmjene Referentne ponude dostaviti Agenciji, najmanje 30 (trideset) dana prije stupanja na snagu takve promjene, u cilju dobijanja saglasnosti i ocjene usklađenosti sa Zakonom.

Telekom će na svojoj Internet stranici objaviti važeću verziju Referentne ponude u roku od 5 (pet) dana od datuma donošenja Referentne ponude i/ili njene izmjene.

Obrasci i kontakti navedeni u Aneksima ove Referentne ponude podložni su promjenama. Telekom će redovno obavještavati Operatora o promjenama obrazaca i ažuriranju kontakt detalja. Eventualne promjene u ovom smislu ne podliježu postupku izmjene Referentne ponude.

2. Osnovne usluge pristupa

Telekom će obezbijediti Operatoru osnovne usluge pristupa navedene u ovom poglavlju na dogovorenim tačkama pristupa mobilne mreže Telekoma (navedenim u Aneksu 1 „Tačke pristupa mobilnoj mreži Telekoma i Pristupni linkovi”) u skladu sa odredbama ove Referentne ponude.

Telekom je dužan da pregovara sa Operatorom i o drugim uslugama pristupa svojoj mreži, kako bi se ispunili zahtjevi iz Analize tržišta i koji bi nakon postizanja saglasnosti i ugovaranja uslova za korišćenje usluge od strane Operatora postali sastavni dio ove Referentne ponude.

Obezbjeđivanju usluga navedenih u ovom poglavlju može se pristupiti samo ukoliko je Operator na vrijeme obezbijedio cjelokupni iznos bankarske garancije regulisane članom 7.6 i precizirane u Aneksu 7 "Tekst instrumenta osiguranja plaćanja".

Ukoliko Operator ne ispunjava obaveze iz člana 7.6 i Aneksa 7 "Tekst instrumenta osiguranja plaćanja" ili iznos garancije ne odgovara iznosu navedenom u članu 7.6 i Aneksu 7 "Tekst instrumenta osiguranja plaćanja", Telekom može odbiti obezbjeđivanje Usluga i/ili ukinuti Pristup Operatoru na način definisan u Poglavlju 8 ove Ponude pri čemu će se i dalje primjenjivati odredbe člana 7.4.

2.1 Usluge pristupa Telekoma koje su predmet Referentne ponude

Usluge koje Telekom nudi Operatoru na osnovu ove Referentne ponude za pristup su sljedeće:

- Usluga originacije govornih poziva
- Usluga originacije SMS-a

2.2 Usluga originacije govornih poziva

2.2.1 Usluga originacije govornih poziva je elektronska komunikaciona usluga preko koje krajnji korisnik Operatora koji se nalazi u oblasti pokrivenosti signalom mobilne mreže Telekoma može da uspostavi govorni poziv sa prenosivog terminalnog uređaja povezanog na krajnju tačku mobilne mreže Telekoma.

Usluga originacije govornih poziva biće dozvoljena za IMSI (MCC+MNC) serije Operatora. Samo će IMSI (MCC+MNC) serije koje su Operatoru dodijeljene od strane nadležnog regulatornog tijela biti implementirane u mobilnu mrežu Telekoma za obezbjeđivanje predmetne Usluge. Operator je dužan da omogući ili onemogući svojim korisnicima da se prijavljuju na mobilnu mrežu Telekoma.

Operator je odgovoran da obezbijedi interoperabilnost sa mrežnim elementima Telekoma uključenim u obezbjeđivanje Usluge. Ukoliko se pojavi potreba nadgradnje i/ili modifikacije mrežnih elemenata na strani Telekoma u svrhu omogućavanja interoperabilnosti, Telekom će taj trošak naplatiti Operatoru.

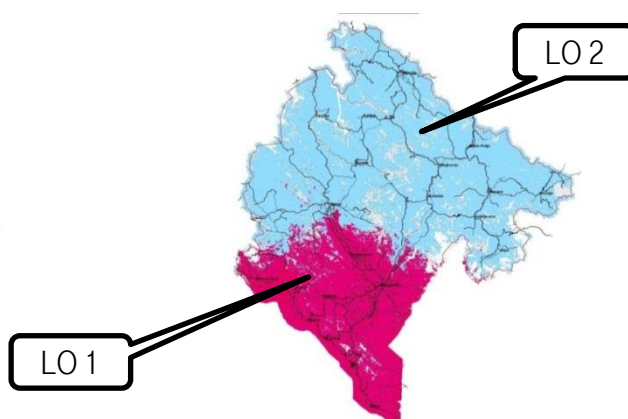
Svi govorni pozivi krajnjih korisnika Operatora u okviru Usluge originacije govornih poziva biće predmet naplate u skladu sa Aneksom 2 „Cijene”. Usluga originacije govornih poziva biće omogućena Operatoru i njegovim korisnicima na teritoriji Crne Gore gdje je ista omogućena i za krajnje korisnike mobilne mreže Telekoma.

2.2.2 Za omogućavanje Usluge originacije govornih poziva u skladu sa GSM/3GPP standardima/specifikacijama, mreža Operatora mora da podržava MAP protokol između HLR-a mreže Operatora i MSC/VLR Telekoma.

2.2.3. Operator je obavezan da obezbijedi implementaciju funkcije prenosivosti brojeva u svojoj mreži i operabilnosti ove funkcije prema drugim mrežama, te Telekom ne snosi nikakvu odgovornost za analizu prenosivosti broja i/ili problema povezanih sa prenošenjem brojeva krajnjih korisnika Operatora koji koriste Uslugu originacije govornih poziva od strane Telekoma.

2.2.4. Lokacijske oblasti

Telekom obezbjeđuje Uslugu originacije govornih poziva Operatoru po sljedećoj logičnoj strukturi od 2 (dvije) Lokacijske oblasti čiji je prikaz dat na sljedećoj slici:

Lokacijske oblasti većinski pokrivaju sljedeće teritorije:

LO 1: Opštine Podgorica, Danilovgrad, Cetinje, Ulcinj, Bar, Budva, Kotor, Tivat i Herceg Novi

LO 2: Opštine Nikšić, Šavnik, Plužine, Žabljak, Pljevlja, Bijelo Polje, Mojkovac, Kolašin, Berane, Andrijevica, Rožaje i Plav

Zbog različite gustine naseljenosti Lokacijska oblast 1 opslužuje veći obim saobraćaja pri čemu se, tokom ljetnje turističke sezone obim saobraćaja u njoj dodatno povećava. Lokacijske oblasti su logički definisane kako bi se razdvojile dvije geografske cjeline. Njihov broj i zone pokrivanja su podložne promjenama u skladu sa potrebama za optimalnije opsluživanje saobraćaja. Sve promjene biće objavljene i u ovom dokumentu.

Ova logička struktura Lokacijskih oblasti služi za omogućavanje ili ograničavanje nacionalnog roaminga u određenoj lokacijskoj oblasti i za ciljeve planiranja. Operator će preko procedure za planiranje obavijestiti Telekom o aktivaciji/isključenju određene Lokacijske oblasti.

Krajnji korisnik Operatora može se kretati između pojedinih ćelija u istoj Lokacijskoj oblasti bez ažuriranja informacija o lokaciji u mreži. Ukoliko krajnji korisnik Operatora pređe u novu Lokacijsku oblast unutar mreže Telekoma, terminal mora da izvrši još jedno ažuriranje lokacije i da obavijesti mreže Telekoma i Operatora o novoj Lokacijskoj oblasti u upotrebi. Ukoliko je nova Lokacijska oblast zabranjena, ažuriranje lokacije biće odbijeno.

2.2.5. Kriterijumi za ograničavanje Usluge originacije govornih poziva - zabrane za Lokacijske oblasti.

Operator je odgovoran za određivanje kada i na kojim Lokacijskim područjima treba isključiti (zabraniti) obezbjeđivanje mogućnosti Usluge originacije govornih poziva za svoje potrebe.

Proces isključivanja ili deaktiviranja mogućnosti Usluge originacije govornih poziva u pojedinim Lokacijskim oblastima sprovodi se kroz proces planiranja. Ukoliko Operator ima namjeru da isključi Uslugu originacije govornih poziva u određenoj Lokacijskoj oblasti, tada će Operator planirati nula minuta za tu Lokacijsku oblast i mjesec u kome traži da se isključi Usluga originacije govornih poziva.

Kada je utvrđena Lokacijska oblast isključena za originaciju govornih poziva, ista Lokacijska oblast može se ponovo uključiti kroz proces planiranja.

2.2.6. Ažuriranje lokacije

Kada krajnji korisnik Operatora, koji nije registrovan u VLR Telekoma pokuša da uradi ažuriranje lokacije u mobilnoj mreži Telekoma, pokušaj se registruje i zahtjev za autentikaciju prima HLR Operatora. VLR Telekom prihvata registraciju svih informacija o uslugama od HLR Operatora dostavljenim u toku procedure za ažuriranje lokacije.

2.2.7. Bezbjednost

U mobilnoj mreži Telekoma uvijek su aktivirane mjere bezbjednosti u smislu izvršavanja procedura priključivanja i procedura ažuriranja lokacije, procedura kontrole usluge, mobilni pejdžing, prenos podataka u vezi sa pozivima, podaci o krajnjem korisniku i podaci o mobilnom terminalu.

U mobilnoj mreži Telekoma implementirane su sljedeće bezbjednosne funkcije:

- A3/A8 autentikacija
- Milenage autentikacija
- A5/1, A5/3 šifriranje
- koristi se TMSI
- GEA1, GEA2 GPRS šifriranje

2.2.8. Principi rutiranja

Sav odlazni govorni saobraćaj Krajnjih korisnika Operatora rutiraće se bezuslovno do aktivnog mrežnog elementa Operatora (GMSC/MSC/MGW) po odvojenim pristupnim linkovima namijenjenim isključivo za predmetnu Uslugu. Operator je obavezan da pristupne linkove obezbijedi o vlastitom trošku, od Davaoca usluga za iznajmljene linije. Kapacitet, konfiguracija i dimenzioniranje Pristupnih linkova i Signalnih linkova definisan je u Aneksu 1 „Tačke pristupa mobilnoj mreži Telekoma i Pristupni linkovi”. Operator je odgovoran za dalje rutiranje tog saobraćaja.

2.2.9. Prikazivanje na displeju aparata

Bilo koji logo koji može biti povezan sa Telekomom ne smije biti prikazan na displeju aparata krajnjih korisnika Operatora. Operator ima obavezu da obezbijedi uslove za neprikazivanje loga Telekoma na ekranima terminalnih uređaja krajnjih korisnika Operatora.

2.2.10. Zaštita integriteta mobilne mreže Telekoma

Telekom će zaštititi svoju mobilnu mrežu od nerazumnog povećanja saobraćaja generisanog od strane krajnjih korisnika Operatora koji bi mogao ugroziti kvalitet usluge za krajnje korisnike Telekoma.

Telekom će preduzeti mjere protiv nerazumnog povećanja saobraćaja samo u slučaju opasnosti po kvalitet usluge za krajnje korisnike Telekoma.

2.2.11. U okviru obezbjeđivanja Usluge originacije govornih poziva za MNO koji koristi nacionalni roaming, Telekom će omogućiti unilateralni prenos poziva u svoju mrežu (handover), u smislu da će samo pozivi inicirani iz mreže MNO-a koji koristi nacionalni roaming imati omogućen handover u mobilnu mrežu Telekoma. Telekom će korisnicima MNO-a koji koristi nacionalni roaming

omogućiti da u mobilnoj mreži Telekoma završe poziv koji je uspostavljen u mreži MNO-a koji koristi nacionalni roaming.

2.3. Usluga originacije SMS-a

2.3.1. SMS poruka (Short Message Service) predstavlja tekstualnu poruku do 160 karaktera sa korišćenjem SMS funkcionalnosti po tehničkoj specifikaciji ETSI GSM 03.40.

2.3.2. Telekom će omogućiti Uslugu originacije kratkih poruka (SMS) samo za IMSI (MCC+MNC) brojeve Operatora. Samo IMSI (MCC+MNC) Operatora koji su Operatoru dodijeljeni od strane nadležnog regulatornog tijela biće implementiran u mobilnu mrežu Telekoma za obezbjeđivanje predmetne Usluge. Operator ima odgovornost da omogući ili onemogući svojim krajnjim korisnicima da mogu da se prijavljuju mobilnoj mreži Telekoma.

2.3.3. Usluga originacije SMS-a biće omogućena Operatoru i njegovim krajnjim korisnicima na teritoriji Crne Gore gdje je ista omogućena krajnjim korisnicima mobilne mreže Telekoma.

2.3.4. Operator je odgovoran da obezbijedi interoperabilnost sa mrežnim elementima Telekoma. Ukoliko se pojavi potreba nadogradnje i/ili modifikacije mrežnih elemenata na strani Telekoma u svrhu omogućavanja interoperabilnosti, Telekom će taj trošak naplatiti Operatoru.

2.3.5. Sve inicirane SMS poruke krajnjih korisnika Operatora u okviru Usluga za originaciju SMS-a biće predmet naplate u skladu sa Aneksom 2 „Cijene”. Krajnji korisnici Operatora koristiće SMSC Operatora u okviru Usluge originacije SMS-a. Operator će biti odgovoran za podešavanja za period validnosti poruka i funkcionalnosti za dostavljanje istih u svoje mrežne elemente – MSC i SMSC.

2.3.6. Telekom će prenositi tačnu informaciju dobijenu od originatora poruka koje su predmet Usluge originacije SMS-a bez modifikacije i/ili brisanja iste.

2.3.7. Telekom će prenositi kratke poruke – predmet Usluge originacije SMS-a u formi MAP poruke preko direktnih Signalnih linkova. Nadalje će obaveza Operatora biti da dostavi kratke poruke do lokacije primaoca. Operator će dostaviti Telekomu listu adresa SMSC koje koristi.

2.3.8. Za omogućavanje Usluge originacije SMS-a u skladu sa GSM/3GPP standardima/specifikacijama, mreža Operatora mora da podržava MAP interfejs između HLR-a mreže Operatora i MSC/VLR Telekoma.

2.3.9. Operator je obavezan da obezbijedi implementaciju funkcije prenosivosti brojeva u svojoj mreži i operabilnosti ove funkcije prema drugim mrežama, te Telekom ne snosi nikakvu odgovornost za analizu prenosivosti broja i/ili probleme povezane sa prenesenim brojevima

krajnjih korisnika Operatora koji koriste Uslugu originacije SMS-a obezbijedene od strane Telekoma.

2.3.10. Za Uslugu originacije SMS-a primjenjivi su principi ažuriranja lokacije i bezbjednosti identični onima koji su navedeni u članovima 2.2.6 i 2.2.7 ovog Poglavlja.

2.3.11. Prikazivanje na displeju aparata

Bilo koji logo koji može biti povezan sa Telekomom ne smije biti prikazan na displejima aparata krajnjih korisnika Operatora. Operator ima obavezu da obezbijedi uslove za neprikazivanje loga Telekoma na ekranima terminalnih uređaja krajnjih korisnika Operatora.

2.3.12. Zaštita integriteta mobilne mreže Telekoma

Telekom će zaštititi svoju mrežu od nerazumno povećanog saobraćaja generisanog od krajnjih korisnika Operatora predmeta Usluge originacije SMS-a koji bi mogao ugroziti kvalitet usluge krajnjim korisnicima Telekoma.

Telekom će preduzeti mjere protiv nerazumnog povećanja saobraćaja samo u slučaju opasnosti po kvalitet usluga za krajnje korisnike Telekoma.

2.3.13. Kriterijumi za ograničavanje Usluge originacije SMS-a- zabrana za Lokacijske oblasti.

U vezi sa kriterijumima za ograničavanje Usluge originacije SMS-a važiće pravila koja su utvrđena za uslugu originacije govornih poziva, u skladu sa članom 2.2.5 ove Ponude.

3. Zahtjev za pristup

3.1. Zahtjev za početak pregovora o zaključenju Ugovora o pristupu na osnovu Referentne ponude

Potpuni zahtjev za uslugu pristupa treba da sadrži:

- podatke o operatoru koji traži operatorski pristup – podnosilac zahtjeva,
- osnovne podatke o elektronskoj komunikacionoj mreži podnosioca zahtjeva,
- zahtjevani skup usluga koji se odnose na operatorski pristup,
- lokacije pristupnih tačaka,
- plan potrebnih kapaciteta,
- podatke o lokacijama uređaja i opreme podnosioca zahtjeva, koji će se koristiti za operatorski pristup,
- tehničke karakteristike opreme i uređaja koji će se koristiti za operatorski pristup, kao i potvrde o usaglašenosti sa odgovarajućim tehničkim standardima,

- plan saobraćaja za naredni period od najmanje šest mjeseci
- kontakt detalje podnosioca zahtjeva

Zahtjev će biti smatran kompletnim samo nakon dostavljanja svih potrebnih podataka i dokumenata utvrđenih u ovom članu. Nakon prijema kompletno dostavljenog Zahtjeva, Telekom i Operator potpisuće ugovor o uzajamnoj povjerljivosti razmijenjenih informacija.

Ako bude potrebno, Telekom može tražiti dodatna pojašnjenja detalja iz zahtjeva za pristup. Ukoliko zahtjev za operatorski pristup nije potpun, Telekom će u roku od 15 dana od dana podnošenja nepotpunog zahtjeva tražiti od podnosioca zahtjeva da dopuni svoj zahtjev, ukazujući Operatoru na nedostajuće detalje u skladu sa ovom Referentnom ponudom. Smatraće se da je podnosilac zahtjeva odustao od zahtjeva za operatorski pristup ukoliko ne dopuni svoj zahtjev u roku od 7 dana od dobijanja obavještenja o nepotpunosti zahtjeva.

Na potpun zahtjev, Telekom će odgovoriti u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva. U odgovoru na zahtjev, Telekom će predložiti načelno rješenje realizacije pristupa, prezentirati okvirne troškove realizacije Usluge kojima raspolaže u tom trenutku, dinamiku za realizaciju uključujući i plan potrebnih testiranja, predlog za dalji postupak pregovaranja i informacije o kontakt osobama za pružanje Usluge.

Operator je dužan da u roku od 15 dana odgovori na Telekomovu ponudu. U suprotnom, smatraće se da je Operator odustao od zahtjeva za operatorski pristup.

Operatorski pristup se može ograničiti samo u slučaju da isti nije izvodljiv iz tehničkih razloga. U tom slučaju, Telekom će obrazložiti razloge odbijanja zahtjeva i dostaviti ih podnosiocu zahtjeva u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Dodatno, Telekom ima pravo privremeno odbiti Zahtjev za pristup, koji u skladu sa ovom Referentnom ponudom, podnese Operator i u sljedećim slučajevima:

- Telekom ima nenaplaćenih potraživanja od Operatora po osnovu drugih ugovora,
- Ako Operator ne obezbijedi bankarsku garanciju u skladu sa članom 7.6 ove Ponude.

Operatori su dužni da zaključe ugovor o operatorskom pristupu u roku od 45 dana od dana podnošenja potpunog zahtjeva od strane Operatora pod uslovom da je Operator prihvatio Telekomovu ponudu u rokovima datim u ovom članu ponude. Potpisani ugovori o operatorskom pristupu se dostavljaju Agenciji radi evidencije i ocjene usklađenosti sa Zakonom, u roku od 10 dana od dana potpisivanja.

Operatorski pristup će se uspostaviti u roku od 45 dana od dana zaključenja ugovora iz prethodnog stava pod uslovom da je Operator dostavio bankarsku garanciju u rokovima i na način naveden u članu 7.6 ove ponude.

U slučaju kada se operatorski pristup ili interkonekcija, iz objektivnih razloga, ne mogu uspostaviti u roku od 45 dana od dana zaključenja ugovora, Telekom je dužan da detaljno obrazloži razloge kašnjenja i dostavi obrazloženje Operatoru, posebno u slučajevima gdje je:

- potrebno izvođenje obimnih građevinskih radova,
- potrebne značajne modifikacije u mobilnoj mreži Telekoma,
- potrebna duža procedura za nabavku neophodne opreme i sl.

U takvim okolnostima Telekom će obavijestiti Operatora i Agenciju o zahtjevu za pristup čija realizacija s obzirom na raspoložive resurse zahtijeva duži vremenski period od propisanog i tražiti da se odobri dodatni rok za realizaciju iste. Operator i Telekom mogu i sporazumno dogovoriti duži rok implementacije usluge.

Ista procedura će biti primijenjena i u slučaju da Telekom u periodu pripreme odgovora na zahtjev jednog Operatora, primi zahtjev za pristup od strane drugih Operatora. U tom slučaju, Telekom će formirati listu čekanja po FI-FO („First In-First Out”) principu i zatražiti od Agencije odobrenje za uspostavu interkonekcije sa svakim od Operatora u skladu sa predloženim terminima.

Strane su saglasne da usluga neće biti komercijalno aktivirana dok svaka od strana ne potvrdi da su izvršena sva potrebna testiranja, a u cilju dokazivanja da je postupak obezbjeđivanja pristupa uspješno završen.

Rok za otkazivanje Zahtjeva je 7 dana od dana podnošenja istog. U slučaju da Operator otkáže Zahtjev nakon ovog roka Telekom će Operatoru ispostaviti fakturu u cilju nadokande svih troškova koje je po pitanju obrade zahtjeva i pripreme za pružanja usluge imao do tog trenutka.

Svaka informacija razmijenjena između strana vezano za obezbjeđivanje predmetnih servisa i kapaciteta, biće od strane Telekoma tretirana kao povjerljiva i biće iskorištena samo u svrhe zbog kojih je i dostavljena. Poštovanje ove obaveze Telekom striktno zahtijeva i od Operatora. Prije početka pregovora o uspostavljanju interkonekcije, Operator mora dostaviti potpisanu izjavu o povjerljivosti (Aneks 6).

3.2. Obezbjeđivanje usluge interoperabilnosti

Ukoliko Operator kod drugih operatora prisutnih na tržištu koristi usluge ekvivalentne uslugama koje su predmet ove Referentne ponude za pristup, Operator je odgovoran da obezbijedi interoperabilnost sa mobilnom mrežom Telekoma. Ukoliko se javi potreba za nadogradnjom i/ili modifikacijom mrežnih elemenata na strani Telekoma u svrhu omogućavanja interoperabilnosti, Telekom će naplatiti ovaj trošak od Operatora.

3.3. Osnovni principi saradnje

Za ostvarivanje pristupa u skladu sa ovom Referentnom ponudom, Operator će uložiti sve razumne napore sa ciljem:

- a) da zaštiti integritet i bezbjednost mobilne mreže Telekoma;
- b) da čuva i zaštiti od zloupotrebe uzajamno razmijenjene podatke;
- c) da obezbijedi funkcionisanje Usluga;
- d) da koristi Usluge u okviru njihove definicije i opisa
- e) da iste nudi isključivo svojim krajnjim korisnicima;

Saradnja će se odvijati po važećim zakonima, a bilo koja tehnička pitanja koja nisu zakonski regulisana, određivaće se u skladu sa međunarodnim specifikacijama i standardima. Bilo koje pitanje koje nije obuhvaćeno zakonima i nije je regulisano tehničkim specifikacijama i standardima, biće dogovoreno između Strana.

Podnosilac Zahtjeva neće dozvoliti, namjerno ili zbog nesavjesnog ili nemarnog postupanja, takvo djelovanje u vezi sa svojom vlastitom mrežom koje bi izazvalo štetu na mobilnoj mreži Telekoma.

Operator neće djelovati, ni namjerno niti nenamjerno ili nemarno, niti dozvoliti ili omogućiti drugim subjektima da djeluju ili ne djeluju na način koji bi mogao ugroziti, povrijediti ili oštetiti funkcionisanje mobilne mreže Telekoma.

Operator se neće uključivati, namjerno ili zbog nemarnosti, niti dozvoliti ili omogućiti drugim subjektima da se uključe u bilo kakvo prevarno ili neovlašćeno korišćenje ili pokušaj neovlašćenog korišćenja mobilne mreže Telekoma.

Operator će redovno sarađivati sa Telekomom na tekućoj osnovi sa ciljem da se spriječi prevarno i/ili neovlašćeno korišćenje mobilne mreže Telekoma.

4. Implementacija Pristupa

4.1. Principi implementacije i upravljanje Pristupom mobilnoj mreži Telekoma

Telekom će Operatoru obezbijediti Usluge pristupa u oblastima gdje Telekom ima mrežnu pokrivenost. Karakteristike usluga pristupa detaljno su opisane u Poglavlju 2.

Telekom obezbjeđuje uslugu pristupa koja je predmet ove Referentne ponude samo za IMSI (MCC+MNC) brojeve sa Mobilnim Kodom za Državu Operatora (MCC) i Kodom za Mobilnu Mrežu

Operatora (MNC) koje je Operatoru dodijelilo nadležno regulatorno tijelo. Operator je dužan da obavijesti Telekom o svakoj promjeni postojećih kodova, ili o dopunskim kodovima koji su Operatoru zakonski dodijeljeni od strane nadležnog državnog tijela i isti će biti omogućeni nakon uspješnog sprovođenja prethodno ugovorenih testova.

Preduslov uspješnog obezbjeđivanja usluge pristupa Telekomu je da krajnji korisnici Operatora posjeduju terminalne uređaje koji podržavaju korišćenje Usluga odabranih od strane Operatora.

Nakon zaključenja Ugovora o pristupu na osnovu ove Referentne ponude, Strane dogovaraju plan za implementaciju Usluga pristupa (u daljem tekstu: Plan implementacije).

Isto tako, nakon zaključenja Ugovora o pristupu na osnovu ove Referentne ponude, Strane zajednički dogovaraju sadržaj testova za tehnički prijem i datum tehničkog aktiviranja pristupa.

Operator snosi sve troškove i odgovoran je za nabavku Pristupnih linkova koji se koriste za usluge pristupa koje su predmet Ugovora o pristupu zaključenom na osnovu Referentne ponude, od Davaoca usluga za iznajmljene linije.

4.2. Usluge krajnjim korisnicima Operatora

Usluge dostupne krajnjim korisnicima Operatora koji koriste Usluge pristupa na osnovu ove Referentne ponude određene su Ugovorom između Operatora i njegovih krajnjih korisnika.

Operator na osnovu ove Referentne ponude koristi Usluge za Pristup isključivo u skladu sa opisom Usluga navedenim u Poglavlju 2.

4.3. Odnos sa krajnjim korisnicima Operatora

Operator ima direktnu ugovornu vezu sa svojim krajnjim korisnicima.

Operator ima isključivu odgovornost za odnose sa svojim krajnjim korisnicima, vrši mjesečni obračun za korišćene usluge, izdaje i dostavlja račune svojim krajnjim korisnicima. Operator obavještava svoje kranjnje korisnike o svim bitnim detaljima u vezi kontakta sa svojim centrom za odnose sa korisnicima. Operator se obavezuje da uloži sve napore da bi svoje krajnje korisnike uputio na kontakt sa svojim Centrom za odnose sa korisnicima, a ne sa Centrom za odnose sa korisnicima Telekomu.

Ukoliko krajnji korisnik Operatora prijavi problem Centru za odnose sa korisnicima Operatora u vezi sa Uslugama pristupa koje su predmet ove Referentne ponude, a koji, na osnovu ocjene Operatora, objektivno treba da se riješi uz podršku Telekomu, Operator ima pravo da primjeni proceduru prijavljivanja smetnji kao što je predviđeno u Aneksu 4.

4.4. Upravljanje saobraćajem

Principi upravljanja i rutiranja saobraćaja za Usluge pristupa na osnovu ove Referentne ponude definisani su u Poglavlju 2.

Rutiranje saobraćaja prema Operatoru za Usluge pristupa, obezbjeđene od strane Telekoma, vršiće se posebnim vodovima namijenjenim isključivo za ove usluge.

4.5. Postupanje prilikom pojava smetnji i podnošenje izvještaja o smetnjama

Cilj procedure za postupanje sa smetnjama i obavještavanje o smetnjama je da definiše saradnju između Strana u okviru procesa identifikacije, prijavljivanja, klasifikacije i uklanjanja bilo kakvih smetnji koje se mogu javiti tokom obezbjeđivanja Usluga za pristup. Te procedure detaljno su opisane u Aneksu 4 "Kvalitet usluge i procedure za postupanje sa smetnjama".

Procedure za postupanje sa smetnjama predstavljaju jedini kanal preko koga Operator i Telekom saraduju da bi riješili probleme sa kvalitetom Usluga pristupa krajnjim korisnicima Operatora.

Ukoliko Operator, bez razumnog osnova, prijavi smetnju u mobilnoj mreži Telekoma i pošto Telekom uloži napore za njeno uklanjanje, a ispostavi se da je prijavljena smetnja bila izazvana uslovima za koje je odgovoran Operator, i broj takvih slučajeva je veći od 2 (dva) mjesečno, Operator je nakon obavještavanja od Telekoma, obavezan da nadoknadi troškove uloženog rada i sredstava u cilju pronalaženja smetnje koji je nepotrebno obavljen.

4.6. Testiranje

Sprovođenje planiranih testova je obavezan postupak prije puštanja u rad koji je neophodno uraditi u cilju verifikacije opreme i usklađenosti sistema koji se međusobno povezuju. Testovi će se izvoditi u skladu sa relevantnim ITU-T preporukama i ETSI standardima.

Kategorije testova koje je potrebno izvršiti:

- a) testiranje E1 vodova za pristup,
- b) testiranje na nivou komutacije – signalizacije SS7,
- c) End to end testovi i testiranje rutiranja poziva,
- d) Testiranje obračunskih i saobraćajnih zapisa,
- e) Puštanje veze u probni rad.

Operator je dužan prije dogovorenog početka prvih testiranja dostaviti 5 SIM kartica, koje će nuditi svojim korisnicima. SIM kartice ostaju kod Telekoma za testiranja, koja se izvode takođe i po početku komercijalnog djelovanja operatora. SIM kartice moraju biti aktivne i omogućavati

Telekomu izvođenje testova za sve vrijeme trajanja ugovornog odnosa između Telekoma i Operatora.

Za potrebe testiranja Operator je obavezan unaprijed dostaviti sljedeće podatke:

- a) kontakt osoba odgovorna za testiranje,
- b) neophodne tehničke detalje koji su potrebni u cilju definisanja SS7 linkova
- c) kodovi odredišne tačke (DPC – Destination Point Code), verzija ISUP-a,
- d) podaci o MTP rutiranju saobraćaja zajedno sa dijagramom povezivanja odgovarajućih signalnih tačaka Operatora i mobilne mreže Telekoma,
- e) oznake primarnih digitalnih blokova (E1 sistemi) u skladu sa relevantnim ITU-T preporukama,
- f) oznake telefonskih kanala koji će se nalaziti na E1 sistemima (CIC – Circuit Identification Code),
- g) predlog liste SS7 testova (MTP2, MTP3, ISUP, End-to-End testovi) u skladu sa relevantnim ITU-T preporukama.

Podatke je neophodno dostaviti Telekomu u cilju usaglašavanja parametara za testiranje i uočavanja eventualnih ograničenja prilikom testiranja.

Testiranje je neophodno dogovoriti 15 dana unaprijed, a u slučaju da se prime zahtjevi za testiranje od više Operatora istovremeno, Telekom je u obavezi da formira listu čekanja i uz prethodnu saglasnost Agencije, o tome obavijesti Operatore o planiranom terminu početka testiranja.

Po završetku testova neophodno je razmijeniti rezultate testova.

Postupak testiranja je prezentiran u Aneksu V.

5. Planiranje saobraćaja

5.1. Predviđanja po Lokacijskim oblastima

Operator dostavlja planove saobraćaja podijeljene po Lokacijskim oblastima za svaku Uslugu koja je predmet ove Referentne ponude za pristup, pri čemu je podjela po Lokacijskim oblastima definisana u Poglavlju 2 “Osnovne usluge pristupa”.

5.2. Principi planiranja saobraćaja

Operator dostavlja tekuća planiranja na kvartalnoj osnovi, najkasnije 6 (šest) nedjelja prije početka narednog kvartala odnosno poslednjeg radnog dana prije 15.februara, 15.maja, 15.avgusta i 15.novembra svake kalendarske godine.

Inicijalno planiranje Operator podnosi sa Zahtjevom za pristup, u skladu sa članom 3.1 glavnog teksta ove Referentne ponude.

5.3. Planiranje saobraćaja

Operator je obavezan da Telekomu dostavi planove saobraćaja u skladu sa procedurama opisanim u ovom Poglavlju, da bi Telekom bio u prilici da optimizuje iskorišćenost mrežnih resursa i da obezbijedi funkcionisanje Usluga Pristupa u skladu sa Poglavljem 2.

Operator dostavlja prvi plan saobraćaja zajedno sa Zahtjevom za uslugu pristupa na osnovu Referentne ponude.

Planiranje saobraćaja uvijek pokriva period od narednih 6 kalendarskih mjeseci. Planovi se rade na mjesečnom nivou i odvojeno za svaku Lokacijsku oblast i za svaku Uslugu koju Operator koristi na osnovu ove Referentne ponude za pristup.

Planovi saobraćaja, koje Operator dostavi, treba da sadrže predviđanja o ukupnoj količini saobraćaja, kao i o maksimalnom opterećenju u glavnom satu.

Ukoliko realni saobraćaj generisan od strane Operatora premašuje planirani obim za 20%, po jednom ili drugom osnovu, Telekom neće biti obavezan da obezbijedi realizaciju tog saobraćaja uopšte ili ne u skladu sa garantovanim parametrima kvaliteta usluga.

6. Cijene

6.1. Naknade

Naknade za pristup i Usluge pristupa predmetu ovog Referentne ponude definisane su u Aneksu 2 "Cijene".

6.2. Naknade za pristup i Usluge pristupa

Operator će snositi Naknade za Pristup, uključujući i naknade za uspostavljanje i korišćenje Pristupnih linkova kao što je navedeno u članu 4.1 ove Referentne ponude.

Operator se obavezuje da plaća ugovorene jednokratne naknade za Pristup u skladu sa Dijelom II Aneksa 2 "Cijene".

Operator se obavezuje da plaća mjesečne naknade za Usluge pristupa kao što je navedeno u dijelu I Aneksa 2 "Cijene".

Naknade za Usluge pristupa naplaćuju se na osnovu realizovanog, tj. ostvarenog saobraćaja, u skladu sa uslovima definisanim u Aneksu 2 "Cijene", nezavisno od toga da li je isti naplaćen od krajnjih korisnika Operatora.

7. Period obračuna i način plaćanja

7.1. Momenat nastajanja potraživanja

Potraživanja za naplatu smatraće se nastalim:

- za Usluge pristupa po isteku perioda za naplatu;
- za jednokratne naknade – Operator plaća ukupni iznos uz prvi račun.

7.2. Fakturisanje

Period obračuna realizovanih usluga je jedan kalendarski mjesec (obračunsko razdoblje). Ukupno vrijeme naplate odlaznih govornih poziva izraženo u minutama za kalendarski mjesec računa se kako slijedi: ukupni broj sekundi za sve uspješno uspostavljene pozive tokom obračunskog razdoblja za svaku uslugu dijeli se sa 60 i zaokružuje.

Fakture sačinjene od strane Telekoma pokrivaju naknade utvrđene Ugovorom o pristupu zaključenim na osnovu Referentne ponude.

Telekom će ispostaviti fakturu Operatoru za obezbijedene usluge pristupa u definisanom obračunskom periodu, sa posebno prikazanim porezom na dodatnu vrijednost u skladu sa zakonskim propisima.

Telekom će poslati fakture Operatoru najkasnije do 10. (desetog) dana u mjesecu koji slijedi nakon obračunskog perioda.

Operator će u pisanoj formi obavijestiti Telekom o bilo kakvoj promjeni adrese za fakturisanje, najmanje 1 (jedan) mjesec prije nastanka takve promjene.

7.3. Rokovi plaćanja

Operator treba da plati fakturu u roku od 8 (osam) kalendarskih dana od dana prijema fakture (datum dospjeća) putem transfera sredstava na bankovni račun naveden u fakturi. Ukoliko je posljednji dan roka dospjeća fakture neradni dan, tada se rok produžava do prvog narednog radnog dana.

Datumom plaćanja smatraće se datum kada se iznos uplati na račun Telekoma.

Ukoliko Operator podnese prigovor na fakturu u smislu člana 7.5 ove ponude, Operator je dužan da fakturu plati u navedenom roku dospjeća, dok će se osporeni iznos nadoknaditi u slučaju da je podneseni prigovor osnovan, u skladu sa i nakon završetka procedure za rješavanje prigovora.

7.4. Kašnjenje u plaćanju

Ukoliko Operator ne izvrši plaćanje cjelokupnog fakturisanog iznosa do datuma njenog dospjeća, obračunaće se zakonska kaznena kamata za kašnjenje, počev od prvog dana nakon datuma dospjeća na cijeli fakturisani iznos, ili u slučaju plaćanja dijela fakturisanog iznosa, na preostali iznos za plaćanje.

Ukoliko Operator ne ispuni svoje obaveze Telekom može aktivirati bankarsku garanciju izdatu za račun Operatora.

7.5. Prigovori i sporovi

Telekom i Operator su saglasni da se prigovor na ispostavljeni račun može podnijeti u pisanoj formi u roku od 10 dana od njegovog dostavljanja, u protivnom smatraće se da je obračun prihvaćen bez primjedbi. Podneseni prigovor ne predstavlja osnovu za neplaćanje ukupnog iznosa fakture u roku za plaćanje datom u istoj.

U slučaju prigovora na fakturu, Telekom i Operator postupaće u skladu sa procedurom za rješavanje prigovora.

7.6. Finansijska garancija

7.6.1. Operator će biti dužan da, prije nego se otpočne sa realizacijom pristupa mobilnoj mreži Telekoma, dostavi Telekomu jedan od sljedećih instrumenata osiguranja plaćanja po svom izboru:

- određeni iznos plaćen unaprijed Telekomu,
- neopoziva bankarska garancija izdata od strane ugledne bankarske institucije u Crnoj Gori, koju Telekom prihvati, sa minimalnim rokom od godinu dana, s klauzulom „na prvi poziv“ i „bez prava prigovora“.

7.6.2 Operator će obezbjediti bankarsku garanciju/depozit za Usluge pristupa predmetu Ugovora o pristupu zaključenom na osnovu Referentne ponude, kao preduslov za njegovu primjenu. Bankarska garancija je bezuslovna, neopoziva i može se aktivirati odmah. Operator se obavezuje da dostavi garanciju koju će izdati prvoklasna međunarodna banka ili banka koja ima licencu Centralne banke Crne Gore, kao pokriće - jemstvo za izvršenje preuzetih obaveza.

7.6.3. Usluge pristupa Telekoma biće obezbijeđene samo nakon dostavljanja, odnosno obnavljanja bankarske garancije od strane Operatora. U slučaju da se bankarska garancija ne obezbijedi ili ne obnovi u rokovima navedenim u članu 7.6.8 ove Ponude, to predstavlja osnovu za jednostrani raskid Ugovora o pristupu zaključenog na osnovu ove Referentne ponude od strane Telekoma.

7.6.4 U slučaju da Operator ne podmiri svoja dospjela dugovanja shodno Ugovoru o pristupu, primjenjivaće se, u zavisnosti od izabranog instrumenta osiguranja plaćanja sljedeće:

- iznos dugovanja biće podmiren Telekomu od iznosa koji je unaprijed plaćen Telekomu,
- iznos duga biće plaćen Telekomu aktivacijom bankarske garancije. Prije isteka roka važnosti bankarske garancije, Operator je obavezan da pruži Telekomu novu bankarsku garanciju.

7.6.5. Za vrijeme trajanja Ugovora o pristupu zaključenog na osnovu ove Referentne ponude, Operator je dužan da obnovi bankarsku garanciju na godišnjem nivou, najmanje 15 (petnaest) kalendarskih dana prije isteka prethodne bankarske garancije, čak i ako iznos bankarske garancije nije promijenjen kao rezultat revizije planiranih kapaciteta.

Ako je bankarska garancija/depozit djelimično ili potpuno aktivirana, Operator obnavlja bankarsku garanciju/depozit u roku od petnaest (15) kalendarskih dana ili obezbjeđuje novu bankarsku garanciju/depozit na način što će nova ili obnovljena bankarska garancija/depozit biti usaglašena u odnosu na, u tom trenutku aktuelne, planove saobraćaja za naredni period.

7.6.6 U slučaju raskida Ugovora o pristupu, zaključenog na osnovu Referentne ponude, bankarska garancija biće vraćena Operatoru pošto on isplati sve nepodmirene dugove prema

Telekomu. Ukoliko u periodu od tri godine Operator bude na vrijeme podmirivao svoje finansijske obaveze prema Telekomu obaveza dostavljanja instrumenata osiguranja se ukida.

7.6.7. Iznos depozita odnosno iznos bankarske garancije utvrđuje se u visini od 100% od ukupnog iznosa jednokratnih nadoknada za uspostavljanje Usluge pristupa i iznosa trostruke vrijednosti prosječne fakture obračunate na osnovu inicijalnog planiranja saobraćaja za naredni period od 6 mjeseci na osnovu podataka iz procesa planiranja na način kako je to navedeno u Poglavlju 5 "Planiranje saobraćaja" (sa uključenim PDV-om).

7.6.8 Operator šestomjesečno revidira iznos bankarske garancije, ukoliko je iznos važeće bankarske garancije manji od trostruke vrijednosti prosječne fakture obračunate na osnovu (u tom trenutku aktuelnog) planiranja saobraćaja za naredni period od 6 mjeseci.

7.6.9 Tekst instrumenta obezbjeđenja plaćanja dat je u Aneksu 6 ove ponude.

8. Obustava pružanja usluga iz Referentne ponude

8.1. Obustava pružanja usluga

Telekom može obustaviti, u cjelini ili djelimično, usluge omogućene Operatoru na osnovu ove Referentne ponude uz prethodno pisano obavještenje Operatoru i nadležnom regulatornom tijelu u roku od 15 dana po poslatom obavještenju, u sljedećim slučajevima:

- ako Operator nije platio fakturu ni 30 dana od datuma dospijeća, a Telekom, iz bilo kog razloga, ne može naplatiti potraživanja iz instrumenata osiguranja plaćanja. U tom slučaju Telekom neće odgovarati za bilo kakvu štetu koja bi mogla nastati Operatoru usljed prekida pružanja usluga pristupa,
- ako na osnovu zahtjeva Telekoma, Operator nije dao ili produžio instrument osiguranja plaćanja.

8.2 Privremena obustava pružanja usluga

8.2.1. Telekom ima pravo bez odgovornosti i obaveze na nadoknadu štete, privremeno prekinuti, u cjelini ili djelimično, pružanje usluga pristupa u sljedećim slučajevima:

- kada posumnja na korištenje opreme koja je neispravna ili ne zadovoljava zakonske propise,
- u slučaju sumnje na nezakonito ili neovlašteno korištenje usluga,
- iz razloga javne bezbjednosti,

- ugrožavanja sigurnosti rada telekomunikacione mreže,
- održavanje cjelovitosti telekomunikacione mreže koja uključuje i slučajeve iznenadnog povećanja obima saobraćaja kojeg generiše druga strana, a u skladu sa članom 8.2.2 tačka 1 i tačka 2,
- sposobnost funkcionisanja telekomunikacionih usluga,
- ugrožavanja zaštite podataka,
- u slučaju grubog kršenja ugovornih obaveza od strane Operatora,
- u slučajevima komunikacije neželjenih telekomunikacionih saopštenja (SPAM),
- u slučajevima da je sadržaj saopštenja zlonamjerman ili kada dovodi u zabludu krajnje korisnike usluga.

Telekom će u slučajevima opisanim u ovom članu privremeno prekinuti pružanje usluga, uz prethodnu saglasnost Agencije.

Obustava pružanja usluga od strane Telekoma na način opisan u ovom poglavlju Referentne ponude će se prekinuti odmah nakon što se utvrdi prestanak razloga koji su doveli do obustave pružanja tih usluga, takođe uz prethodnu saglasnost Agencije. Obje Strane uložiće sve razumne napore da bi se period suspenzije sveo na minimum.

8.2.2. Telekom može Operatoru ograničiti Usluge pristupa, koje su predmet ove Referentne ponude u sljedećim slučajevima:

1) U slučaju 50 (pedeset) ili više procenata (%) većeg saobraćaja po Usluzi od prosječnog saobraćaja u glavnom saobraćajnom satu izmjenom u 5 (pet) dana sa najvećim saobraćajem u posljednjih 7 (sedam) dana u određenoj Lokacijskoj oblasti, i ukoliko takav saobraćaj negativno utiče na pravilno funkcionisanje mobilne mreže Telekoma U takvom slučaju, uspostaviće se brza komunikacija između Telekoma i Operatora u cilju razriješenja situacije; ili

2) U slučaju 50 (pedeset) ili više procenata (%) većeg signalizacionog saobraćaja od prosječnog signalizacionog saobraćaja u glavnom saobraćajnom satu izmjenom u 5 (pet) dana sa najvećim saobraćajem od posljednjih 7 (sedam) dana i ukoliko takav saobraćaj utiče negativno na pravilno funkcionisanje mobilne mreže Telekoma U takvom slučaju uspostaviće se brza komunikacija između Telekoma i Operatora u cilju razriješenja situacije.

8.3. Privremena obustava i isključenje Usluga krajnjim korisnicima Operatora

8.3.1 Operator se obavezuje da će u roku od 24 časa od prijema pisanog Zahtjeva Telekoma za privremenu obustavu usluge krajnjem korisniku ili za isključenje krajnjeg korisnika, pod okolnostima iz člana 8.3.2, obavijestiti Telekom o preduzetim aktivnostima navedenim u istom članu.

8.3.2. Telekom može tražiti od Operatora da privremeno obustavi uslugu ili isključi krajnjeg korisnika u sljedećim okolnostima:

- kada krajnji korisnik Operatora izaziva smetnje na javnoj telekomunikacionoj opremi na mobilnoj mreži Telekoma bez ovlaštenja ili dozvoljava takvu interferenciju od strane trećeg lica, čak i iz nemarnosti, ili
- kada krajnji korisnik Operatora povezuje na mobilnu mrežu Telekoma terminalnu komunikacionu opremu koja nije u skladu sa uslovima utvrđenim u primjenljivim zakonima i propisima ili koristi takvu opremu u suprotnosti sa odobrenim uslovima i ne isključuje se i nakon što je Operator od njega zatražio da isključi takvu opremu, ili
- Krajnji korisnik Operatora koristi elektronske komunikacione usluge na način koji spriječava nadgledanje njihove upotrebe od strane Telekoma; ili
- kada krajnji korisnik Operatora izaziva značajnu materijalnu ili operativnu štetu Telekomu, ili
- kada krajnji korisnik zloupotrebljava elektronske komunikacione usluge, pod čime se podrazumijeva neovlašćena upotreba portova (Gateway) i/ili SIM BOX-ova ili upotreba Usluga pristupa koje nisu u skladu sa ovom Referentnom ponudom, ili
- iz bilo kojeg drugog razloga zbog koga Operator ima obavezu da isključi krajnjeg korisnika Operatora sa mobilne mreže Telekoma u skladu sa zakonskom regulativom.

8.3.3. Ukoliko Operator po zahtjevu Telekoma podnešenim shodno članu 8.3.1 ostavi krajnjeg korisnika aktivnog, ili ne obavijesti Telekom o preduzetim aktivnostima u roku definisanom u članu 8.3.1, a time budu nastavljene štetne okolnosti zbog kojih je Telekom podnio gore navedeni zahtjev, Telekom će od Operatora zahtijevati da nadoknadi rezultirajuću materijalnu štetu ili da kompenzuje nastale gubitke Telekoma.

8.3.4. Telekom će saradivati sa Operatorom u vezi sa bilo kakvim tužbama, zahtjevima ili sudskim postupcima pokrenutim od strane krajnjeg korisnika Operatora, uključujući obezbjeđivanje dokaza i spisa koji proizilaze iz njih ili su rezultat:

- obustave ili ograničenja Usluga pristupa predmeta Referentne ponude obezbijedenih preko mobilne mreže Telekoma tom krajnjem korisniku Operatora pod okolnostima iz člana 8.3.2, ili
- isključenja takvog krajnjeg korisnika Operatora sa mobilne mreže Telekoma pod okolnostima iz člana 8.3.2, urađenog na osnovu pisanog zahtjeva Telekoma podnijetog Operatoru po članu 8.3.1.

8.3.5. Operator u duhu dobre volje, a da to nije u suprotnosti sa članom 8.3.2, razmatra bilo koji zahtjev Telekoma, osim zahtjeva iz člana 8.3.1, za:

- obustavu ili ograničenje Usluga pristupa predmeta Referentne ponude obezbijedenih preko mobilne mreže Telekoma takvom krajnjem korisniku Operatora, ili
- isključenje takvog krajnjeg korisnika Operatora sa mobilne mreže Telekoma.

Ukoliko na osnovu procjene Operatora ima dovoljno osnova za zatraženu obustavu ili ograničenje ili isključenje, Operator postupa po takvom zahtjevu Telekoma. Operator ispituje zahtjev Telekoma po ovom članu sa velikom posvećenošću i dužnom pažnjom koja nije manja u poređenju sa pažnjom Operatora u slučajevima uporedivim sa ispitivanjima Operatora na osnovu vlastite inicijative.

8.3.6. Ukoliko se ponovi prevarna i/ili neovlašćena upotreba mobilne mreže Telekoma od strane krajnjeg korisnika Operatora i ako takva prevarna i/ili neovlašćena upotreba rezultira materijalnom štetom ili gubicima Telekoma i ako se takva prevarna i/ili neovlašćena upotreba ne može spriječiti ili otkloniti razumnom primjenom procedura navedenih u članovima 8.3.1 i 8.3.5, Strane mogu započeti pregovore sa ciljem da izmijene ili dopune ovaj član 8.3 u cilju sprečavanja ili otklanjanja takve vrste prevarne i/ili neovlašćene upotrebe.

9. Izmjene na mreži

Ukoliko se drugačije ne dogovori, Ugovorne strane su saglasne da se u pisanoj formi međusobno obavještavaju o bilo kakvim izmjenama do kojih bi moglo da dođe na njihovoj mreži, a koje mogu uticati na obezbjeđivanje interoperabilnosti mreža ili na pružanje uspostavljenih usluga Pristupa. Obavještenje o izmjeni se mora dostaviti 6 mjeseci prije bilo kakve izmjene koja bi mogla da ima značajnog uticaja na pružanje Usluga pristupa, a u slučaju potrebe i uz prethodnu saglasnost Agencije ovaj rok može biti i kraći.

Obavještenje mora da sadrži dovoljno tehničkih podataka i objašnjenja da bi se drugoj strani omogućilo da implementira svaku neophodnu izmjenu u svojoj mreži. Svaka od strana će snositi troškove bilo kakvih izmjena i podešavanja koji su rađeni na njoj mreži izuzev ukoliko se unaprijed utvrdi da nema objektivne opravdanosti za izmjenu. U ovoj situaciji odluku o opravdanosti donosi nadležno regulatorno tijelo. Strana koja je inicirala izmjene će snositi troškove izmjene mreže druge strane ukoliko je to u skladu sa odlukom nadležnog regulatornog tijela.

U slučaju da su naznačene izmjene mreže uzrokovane nadogradnjom mreže ili prateće opreme one strane koja se obavještava, Strane se slažu da izvrše sva potrebna testiranja nadograđene mreže. Svaka Strana će u tom slučaju snositi troškove svog testiranja. Testovi interoperabilnosti u osnovi treba da provjere da nema oštećenja i da je funkcionalnost interfejsa održana. Testovi interoperabilnosti će se sprovoditi i u slučaju značajnih modifikacija opreme i softvera na pristupnim tačkama. Ovo se posebno odnosi na uvođenje novih sistema koji još nisu testirani prilikom inicijalnog povezivanja, a koji po procjeni Telekoma mogu uticati na proces poziva, kontrolu dodatnih usluga ili registraciju podataka o naplati.

Takođe, ako treba da se proširi opseg usluga dogovoren između Telekoma i Operatora uključivanjem novih funkcionalnosti koje imaju za posljedicu bitnu promjenu tehničkih parametara, tada će se testovi introperabilnosti sprovesti i za novu funkcionalnost pristupa.

10. Rješavanje sporova

Nakon uspostavljanja Pristupa, Ugovorne strane će nastojati da riješe mirnim putem sve sporove koji nastanu u vezi s Ugovorom o pristupu.

Ugovorne strane su saglasne, da u slučaju potrebe, obrazuju zajedničku komisiju za rješavanje svih pitanja vezanih za pristup (u daljem tekstu: Komisija). Sve odluke Komisija će donositi konsenzusom i tako donijete odluke biće obavezne za Ugovorne strane.

Ukoliko Komisija u roku od 5 radnih dana od početka odlučivanja po pojedinom pitanju ne može postići saglasnost i na taj način donijeti odluku, ugovorne strane su saglasne da se spor eskalira na nivo direktora/menadžera odgovornih za realizaciju i praćenje interkonekcije. Ukoliko se ni na ovom nivou ne postigne saglasnost u roku od narednih 5 radnih dana, spor se eskalira na nivo izvršnih/generalnih direktora.

Ukoliko Ugovorne strane ne postignu rješenje problema u skladu sa procedurama opisanim u prethodnom stavu u roku od 30 (trideset) dana počev od dana kada je jedna Ugovorna strana pokrenula rješavanje spornog pitanja, obje ili jedna Ugovorna strana će obavijestiti Agenciju za elektronske komunikacije o nastalom problemu – sporu.

U ovakvim slučajevima Agencija može ugovornim stranama predložiti mogućnost posredovanja u rješavanju sporova. Ukoliko operatori ne iskoriste tu mogućnost, Agencija rješava samo ona pitanja po kojima nije postignuta saglasnost među stranama.

Svi sporovi koji proizilaze iz Ugovora o pristupu i ove Referentne ponude, a koji nisu u nadležnosti regulatornog tijela biće konačno riješeni od strane nadležnog suda u Republici Crnoj Gori.

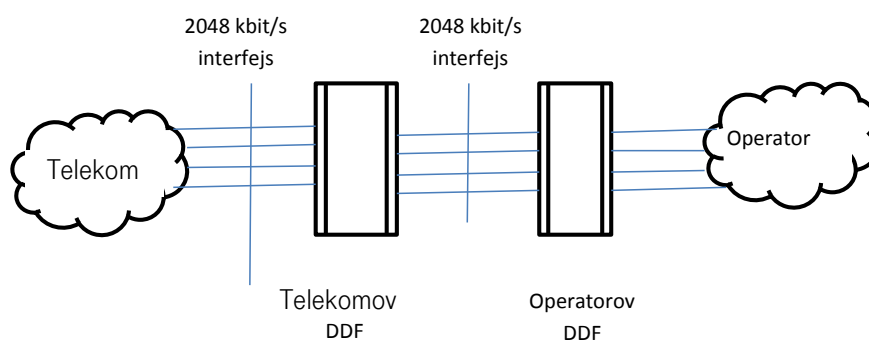
Aneks 1 Tačke pristupa mobilnoj mreži Telekoma i Pristupni linkovi

1. Tačke pristupa na mobilnoj mreži Telekoma

Telekom omogućava sljedeće Tačke pristupa na mreži za Usluge koje su predmet Referentne ponude, a koje su predmet tehničke, ekonomske i operativne izvodljivosti:

- Podgorica, MTKC
- Bijelo Polje, TKC Bijelo Polje,

Logička struktura povezivanja Operatora na Tačke pristupa na mobilnoj mreži Telekoma za Usluge koje su predmet ove Referentne ponude, data je na sljedećem dijagramu.

2. Pristupni linkovi

Operator je obavezan da o sopstvenom trošku obezbijedi Grupe pristupnih vodova i signalne linkove za Usluge pristupa koje će povezivati njegove aktivne mrežne elemente i tačke pristupa na mobilnoj mreži Telekoma, od Davaoca usluga za iznajmljene linije.

2.1. Kapacitet Pristupnih linkova

Kapacitet potreban za prenos saobraćaja određen je podacima za planiranje. Broj potrebnih Pristupnih linkova biće određen uz uzajamnu saglasnost između Strana i u skladu sa principima definisanim u ovom Aneksu.

2.2. Konfiguracija i dimenzionisanje Pristupnih linkova

Veza između komutacionih centara Strana realizovaće se preko E1 pristupnih linkova. Oprema za prenos biće u saglasnosti sa ITU- preporukom G.703. Impedansa će biti 75Ω ili drugačije ako se strane o tome dogovore. Ukoliko se strane dogovore, Pristup može da se realizuje i preko drugog sistema (pr. 34 Mbps, 155 Mbps).

Sistem signalizacije za Grupe pristupnih vodova između komutacionih centara je SS7.

Operator je odgovoran za kvalitet i dostupnost iznajmljenih linija.

Grupe Pristupnih linkova/vodova treba da budu dimenzionirane tako da:

1) Maksimalno dozvoljeni gubici u maksimalnom saobraćajnom satu Grupe pristupnih vodova ka tački pristupa na mobilnoj mreži Telekoma za Usluge Pristupa iznose 0,1% i

2) Kapacitet Grupa pristupnih vodova treba održavati na taj način što prosječna iskorišćenost Grupe pristupnih vodova ka tački pristupa mobilnoj mreži Telekoma treba uvijek da bude ispod 70% u glavnom saobraćajnom satu normalnog radnog dana (isključujući hitne situacije i maksimalni glavni saobraćajni sat u godini) u skladu sa proračunima u tački 1) ovog stava. Iskorišćenost iznad ovih pragova dovešće do povećanja kapaciteta Grupa pristupnih vodova i naručivanja novih Pristupnih vodova od strane Operatora u roku od najviše 10 (deset) dana od dana premašivanja pragova.

2.3. Signalni linkovi

Rutiranje poruka za signalizaciju baziraće se na Global Title adresi. Network Indicator 2 koristiće se za MTP konekciju.

Veze za signalizaciju treba da se održavaju na takav način da maksimalno iskorišćenje veza za signalizaciju treba uvijek da bude ispod 30% ($0,3 \text{ Erl}$ po smjeru ili 19.2 kb/s) u glavnom saobraćajnom satu normalnog radnog dana (isključujući situacije hitnih slučajeva i sat sa najintenzivnijim saobraćajem za Novu Godinu). Upotreba iznad tih pragova dovešće do uvećanja broja signalnih kanala.

Ukoliko su postignute maksimalne vrijednosti, svaka od Strana može da inicira preuređenje veza za signalizaciju.

Aneks 2 Cijene

Dio I -Naknade za Usluge pristupa koje su predmet Referentne ponude

1. Usluga originacije govornih poziva za Operatora

Operator će platiti Telekomu sljedeću naknadu za predmetnu Uslugu, uvećanu za iznos PDV-a.

Cijena usluge originacije govornog poziva..... 0,019 EUR/min.

Cijena Usluga originacije govora za MNO koji koristi uslugu nacionalnog roaminga uz funkcionalnost unilateralnog handovera opisanog u članu 2.2.11 ove ponude, iznosi 0,021 EUR/min.

Poziv će se naplaćivati prema vremenu trajanja poziva od početka (answer message) do završetka poziva (release message) u skladu sa ITU-T preporukom D.150. Ukupno vrijeme naplate izraženo u minutama računa se kako slijedi: ukupni broj sekundi za sve uspješne veze tokom obračunskog razdoblja dijeli se sa 60 i zaokružuje.

2. Usluga originacije SMS-a za Operatora

Operator će platiti Telekomu sljedeću naknadu za predmetnu Uslugu, uvećanu za iznos PDV-a.

Cijena usluge originacije SMS-a..... 0,022 EUR/min.

Telekom će naplaćivati naknade utvrđene u ovom članu za svaku iniciranu poruku od strane krajnjih korisnika Operatora, nezavisno da li je ona dostavljena na ciljnu destinaciju.

Dio II – Jednokratne naknade za pristup

Usluga	Cijena
Prilagođenje i konfiguracija radio pristupne mreže	U zavisnosti od stvarnih troškova rada na obezbijedivanju usluge i interoperabilnosti
Prilagođenje transportne mreže Telekoma	U zavisnosti od stvarnih troškova rada na obezbijedivanju usluge i interoperabilnosti
Instalacija dodatne opreme i funkcionalnosti u mreži Telekoma	U zavisnosti od stvarnih troškova rada i cijene nabavke potrebne opreme i funkcionalnosti
Prilagođenje i konfiguracija interkonekcionog bilinga i medijacije	U zavisnosti od stvarnih troškova rada na obezbijedivanju usluge i interoperabilnosti
Eventualna konfiguracija VPN konekcije za CDR transfer	U zavisnosti od stvarnih troškova rada na obezbijedivanju usluge

Po otkazivanju Pristupa ili nakon raskida Ugovora o pristupu zaključenog na osnovu Referentne ponude, Telekom nije obavezan da vrati plaćene jednokratne, mjesečne i druge naknade za Pristup Operatora.

Aneks 3 Kontakt

Organizacioni dio Crnogorskog Telekoma	Kontakt telefon	Fax	Adresa
Direktorat za veleprodaju	020/433 708 020/433 133 020/433 335	020/433 256 020/400 408	Moskovska 29, 81 000 Podgorica

Aneks 4 Kvalitet usluge i procedure za postupanje sa smetnjama

1.Kvalitet usluge

Telekom garantuje da će usluge koje pruža na osnovu ove Referentne ponude pružiti sa pažnjom dobrog privrednika, u skladu sa ITU-T preporukama i drugim važećim standardima koji važe u ovoj oblasti.

Telekom će nastojati da pruža servise neprekidno u trajanju 24 časa, svakog dana sa odgovarajućim nivoom kvaliteta koji je u skladu s kvalitetom usluge koju Telekom pruža svojim krajnjim korisnicima.

U tabeli su dati parametri kvaliteta koji su kategorizovani po sveukupnom načelu nediskriminacije, tj. ovi parametri kvaliteta su identični onima koji se nude krajnjim korisnicima mobilne mreže Telekoma.

U slučaju da Telekom poveća parametre kvaliteta za svoje krajnje korisnike, ovo povećanje će se primijeniti i na Operatora kao rezultat dogovorenog nediskriminatornog načela. Telekom je obavezan da izvijesti Operatora o svakom ovakvom povećanju parametara kvaliteta, onda kada se povećanje primijeni u Telekomu. Da bi se izbjegla svaka nedoumica, u slučaju kada Telekom dogovori povećanje parametara kvaliteta sa pojedinačnim krajnjim korisnikom kao rezultat komercijalnog aranžmana dogovorenog sa tim krajnjim korisnikom, ovakvo povećanje se neće primijeniti na Operatora.

Telekom će osigurati slijedeći kvalitet:

Opis	minimalna vrijednost parametra
2G RAN Availability	99,50%
2G Call Set up Success Rate (CSSR)	99,25%
2G Call Setup Termination Rate (CSTR)	99,00%

Telekom nije obavezan da u potpunosti zadovolji navedene minimalne vrijednosti parametara kvaliteta ukoliko je neodgovarajući nivo određenog parametra kvaliteta rezultat sljedećih okolnosti:

- Više sile kako je definisano u Ugovoru o pristupu mobilnoj mreži Telekoma,
- Kvalitet servisa ili dostupnost treće mreže, koji nije uključen u uslugu koju Telekom pruža Operatoru, negativno utiče na nivo parametara kvaliteta usluge,
- Saobraćaj Operatora premašuje Planiranja za 20%,
- U slučaju planiranog održavanja,

- Ukoliko se ustanovi da je prijavljena smetnja koja utiče na pogoršanje mjenog parametra kvaliteta, izazvana uslovima u mreži Operatora.

2.Procedure obavještavanja o opštim operativnim problemima

Komunikacija između operativnih timova Telekoma i Operatora odvija se preko obavještenja.

Sva obavještenja su označena referentnim brojem (ID broj tiketa). Taj referentni broj koristi se u svim odgovorima i daljoj razmjeni informacija o problemu opisanom u obavještenju.

Postoje jedinstvene tačke za kontakt za svaku Stranu za ciljeve obavještavanja. Obavještenja se mogu razmjenjivati putem e-mail-a o smetnjama i rješavanju smetnji od strane Telekoma, osim ukoliko se Strane ne saglase o drugačijem načinu komunikacije.

Kada događaji nalažu da neposredno sarađuje regionalno ili lokalno osoblje Strana, tačka za kontakt obezbjeđuje potrebne informacije o kontaktu.

3.Promjene u mreži i planirani ispadi

Telekom i Operator obavještavaće jedan drugog prije početka planiranog rada i preventivnog održavanja koje može konkretno uticati na Usluge Pristupa.

Ukoliko jedna od Strana vrši izmjene u vlastitoj mreži što rezultira izmjenama u mreži druge Strane, Strana inicijator treba da obavijesti drugu Stranu u skladu sa sljedećim principima:

- suštinskim mrežnim promjenama 3 (tri) nedjelje prije implementacije;
- velikim mrežnim promjenama 5 (pet) radnih dana prije implementacije;
- manjim mrežnim promjenama 1 (jedan) radni dan prije implementacije.

Takva obavještenja sadrže glavne karakteristike, tehničke detalje i mogući uticaj izmjene na mrežu druge Strane i sve druge informacije koje se mogu razumno očekivati od druge Strane.

Kasnija obavještenja šalju se kada počne i završava planirani rad.

Ako Strana ne može da završi planirani rad u okviru očekivanog roka, druga Strana će biti obaviještena u najkraćem mogućem roku o vremenu kada se rad produži.

4.Upravljanje smetnjama

4.1. Smetnje u vlastitoj mreži

Ako Operator otkrije smetnju u mobilnoj mreži Telekoma ili u interkonekcionim linkovima, što može uticati na krajnje korisnike Operatora koji koriste Usluge pristupa Telekoma, Operator će

čim je u mogućnosti informisati Telekom o smetnji preko dogovorenih odgovornih kontakt osoba koje će biti navedene u Ugovoru o pristupu zaključenom na osnovu Referentne ponude, u skladu sa procedurom obavještanja. Informacije o smetnji koja je predmet rješavanja dostavlja se od strane Operatora do Telekomu preko iste tačke za kontakt.

Ako Telekom otkrije smetnju u svojoj mreži, koja može imati ozbiljni uticaj na krajnje korisnike Operatora koji koriste Usluge Pristupa Telekomu, Telekom će čim je u mogućnosti informisati Operatora o smetnji preko dogovorenih odgovornih kontakt osoba, u skladu sa procedurom o obavještanju. Informacije o smetnji koja je predmet rješavanja Telekom dostavlja Operatoru preko iste tačke za kontakt.

Ukoliko Operator, bez razumne osnove ili sa zadnjim namjerama, prijavi smetnju u mobilnoj mreži Telekomu, i pošto Telekom uloži napor za njeno otklanjanje, i ispostavi se da prijavljena smetnja nije bila izazvana uslovima u mobilnoj mreži Telekomu (uključujući, ali ne ograničavajući se na interfejs sa mobilnom mrežom Telekomu) ni u pristupnim linkovima, a broj ovakvih slučajeva je veći od 2 (dva) mjesečno, i ako je zahtijevano od strane Telekomu, Operator plaća Telekomu za razumno potreban rad za pronalaženje smetnje koji je nepotrebno obavljen i za koji se Telekom slaže da zaustavi odmah čim se ustanovi da prijavljena smetnja nije izazvana uslovima u mobilnoj mreži Telekomu.

4.2. Smetnja povezana sa mrežom partnera

Ako Operator otkrije smetnju povezanu sa interfejsom mobilne mreže Telekomu a smetnja nije izazvana mrežom Operatora, niti interkonekcionim linkovima, Operator će čim je u mogućnosti informisati kontakt osobu Telekomu o smetnji, u skladu sa procedurom za obavještanje.

Telekom istražuje navodnu smetnju i informiše Operatora o rezultatu putem procedure za obavještanje.

Ako Telekom otkrije smetnju povezanu sa interfejsom mreže Operatora ili interkonekcionim linkom, a smetnju nije izazvala mobilna mreža Telekomu, čim je u mogućnosti, Telekom obavještava kontakt osobu Operatora o smetnji u skladu sa dogovorenom procedurom o obavještanju.

Operatora istražuje navodnu smetnju i informiše Telekom o rezultatu putem procedure za obavještanje.

4.3. Pismeni izvještaji

Ako jedna od Strana želi da ima detaljni izvještaj o smetnji koja je uticala na Usluge Pristupa, druga Strana će pripremiti isti u roku od jedne nedjelje. Sadržaj izvještaja se dogovara između Telekoma i Operatora na operativnom sastanku.

4.4. Klasifikacija smetnji

Pošiljalac izvještaja o smetnjama označava svoj status prioriteta kao:

Prioritet 1 – kritičan:

Smetnja za koju se pretpostavlja da ozbiljno utiče na Usluge pristupa ili biling značajnog broja krajnjih korisnika Operatora u mobilnoj mreži Telekoma.

Prioritet 2 – visoki:

Smetnja za koju se pretpostavlja da utiče na Usluge pristupa značajnog broja krajnjih korisnika Operatora u mobilnoj mreži Telekoma.

Prioritet 3 – nizak:

Bilo koja druga smetnja koja selektivno utiče na krajnjeg korisnika Operatora, ali ne u kritičnim ili visokim kategorijama, niti na prigovor nekog krajnjeg korisnika Operatora.

Strana od koje potiče smetnja može u bilo koje doba, dok je smetnja prisutna i u dogovoru sa drugom Stranom, da promijeni svoj prioritet.

4.5. Ciljno vrijeme za vraćanje u funkciju

Na sva obavještenja o prijavljenim smetnjama biće odgovoreno u najkraćem mogućem roku. Smetnja će se korigovati u skladu sa njenom klasifikacijom, kako slijedi:

Prioritet smetnji	Vrijeme vraćanja u funkciju/neutralisanje
Prioritet 1 – kritičan :	4 sata Vidite Napomenu 1
Prioritet 2 – visoki:	12 sati Vidite Napomenu 2
Prioritet 3 – nizak:	1 do 3 nedjelje, možda duže u specifičnim slučajevima o čemu će se međusobno dogovarati na operativnim sastancima

Napomena 1:

Telekom će u svako doba, bez razlike da li je u ili van radnog vremena, odmah odgovoriti na kritično obavještenje i uložiće sve napore da brzo riješi kritične smetnje.

Napomena 2:

Glavne smetnje prijavljene u prijepodnevnim satima treba riješiti ne kasnije od popodneva istog radnog dana.

Glavne smetnje prijavljene u popodnevnim satima treba riješiti ne kasnije od prijepodneva narednog radnog dana.

Za sve ostale smetnje primjenjivaće se interno ciljno vrijeme povratka u funkciju kod Telekoma.

4.6. Vrijeme trajanja smetnje

Vrijeme trajanja smetnje je vrijeme između obavještanja o smetnji i rješavanja/neutralisanja smetnje.

4.7. Procedure u slučaju eskalacije

Ako smetnja koja selektivno utiče na krajnje korisnike Operatora nije riješena/neutralisana u vremenskom roku propisanom u članu 3.5 Ciljno vrijeme za vraćanje u funkciju, problem može da eskalira.

Operator može da zatraži eskalaciju preko obavještenja uključujući potrebnu identifikaciju lica/osoba u organizaciji Telekoma koje treba kontaktirati.

Operativni centar mreže (NOC) Telekoma reaguje u najkraćem mogućem roku angažovanjem predstavnika Telekoma koji ima menadžerska ovlašćenja da kontaktira sa predstavnikom Operatora i odgovor na obavještenje sadrži imena i oblasti odgovornosti lica/osoba za kontaktiranje sa Operatorom.

5.Obavješćavanje o narušavanjima i ispadima u mobilnoj mreži Telekoma

Telekom informiše Operatora o ispadima u vlastitoj mreži putem obavještenja u sljedećim slučajevima:

- Ispadi djelova zemlje;
- Potpuni ispad u većim gradovima;
- Ispad na više od 30% ćelija u Podgorici;
- Ispad na više od 30% ćelija u mreži.

Telekom je obavezan da informiše Operatora ako se pojave pomenuti slučajevi odmah pošto je informacija prenijeta relevantnim pozicijama u okviru Telekoma:

- ako je ispad u radnom vremenu (08:00 – 16:00h) i premašuje 30 minuta; ili
- ako je ispad u dnevnom periodu (06:00 – 10:00) i premašuje 60 minuta.

Aneks 5 Testne Procedure

1. Testiranje E1 vodova za pristup

Testiranje pristupnih vodova će se izvršiti na način opisan Aneksu V, tačka 1. i tačka 2. Referentne interkonekzione ponude za mobilnu mrežu Telekoma.

Postupak testiranja se primjenjuje svaki put kada se uspostavlja novi pristupni link ili se radi proširenje postojećeg kapaciteta sa dodatnim 2 Mb/s linkom.

2. Testiranje na nivou komutacija – signalizacija SS7

Prije početka testiranja na nivou komutacija izvršiće se svi radovi na konfiguraciji mrežnih elemenata i sistemima naplate. Sva testiranja biće izvedena pomoću testnih poziva iz mobilne mreže Telekoma i obratno, u skladu sa uslugama koje trebaju da obezbijede ove dvije mreže.

Testiranje na nivou komutacija – signalizacije SS7 će se izvršiti na način opisan Aneksu V, tačka 3. Referentne interkonekzione ponude za mobilnu mrežu Telekoma.

3. End to end testovi i testiranje rutiranja

Prije početka izvođenja end-to-end testova i testiranja rutiranja poziva izvršiće se implementacija kodova, ćelijski orjentisanih hitnih brojeva i kratkih kodova na svim mrežnim elementima.

U toku testiranja obavice se:

- a) testovi govornog saobraćaja
  - 1) Location update
  - 2) Location cancellation
  - 3) A korisnik Operatora poziva B korisnika Operatora
  - 4) A korisnik Operatora poziva B korisnika
  - 5) A korisnik mobilne mreže Telekoma poziva B korisnika Operatora
- b) Testiranje SMS-a:
  - 6) Korisnik Operatora šalje SMS
  - 7) Korisnik Operatora prima SMS

Testiranjem rutiranja poziva provjeriće se ispravnosti implementacije tabele usmjeravanja govornog i SS7 saobraćaja:

a) Pozivi generisani od strane korisnika Operatora i terminirani u mobilnoj mreži Telekoma u zavisnosti od vrste saobraćaja (govor i SMS).

- b) Pozivi generisani od strane korisnika Operatora, koji se tranzitiraju kroz mobilnu mrežu Telekoma i završavaju u fiksnoj mreži Telekoma ili treće strane u skladu sa aneksom Ugovora zaključenog na komercijalnoj osnovi (govor i SMS).
- c) Pozivi, od svake strane, ka drugoj, u svrhu provjere formata pozivajućeg broja na završnoj tački u skladu sa Nacionalnim planom numeracije (govor i SMS).
- d) Pozivi generisani od strane korisnika Operatora ka svim kratkim kodovima i ka svim brojevima hitnih/info službi koje obezbjeđuje Telekom, u skladu sa zaključenim Ugovorom.
- e) Pozivi generisani od strane Operatora ka IN uslugama, (Premium Rate, Free Phone, Teleglasanje, itd), u skladu sa aneksom Ugovora zaključenog na komercijalnoj osnovi.

4. Testiranje obračuna

Na osnovu end-to-end testova i testova rutiranja poziva opisanih u prethodnom Odjeljku C, odnosno zapisa koji su nastali navedenim testiranjem izvršiti će se test ispravnosti saobraćajnih zapisa.

Izvršiće se slijedeće provjere:

- a) Ispravnost saobraćajnih zapisa tj. provjera sadržaja polja koja su neophodna za ispravan obračun (A i B broj, datum i vrijeme početka isporuke pojedinačne usluge, dolazne/ odlazne trunk grupe, tip usluge, itd.).
- b) Poređenje sadržaja testnih fajlova između obiju strana u svrhu osiguranja usaglašenosti zapisa (format testnog fajla će biti dio testnog scenarija).

5. Puštanje veze u probni rad

Probni rad će početi poslije izvršenog zajedničkog tehničkog testiranja za potvrdu da je veza kompletirana. U toku jednog mjeseca počevši od momenta uspostavljanja veze, strane će kontrolisati i posmatrati signalizacioni saobraćaj i saobraćaj servisa, kako bi se uvjerile u ispunjavanje navedenih standarda.

Aneks 6 Izjava o Povjerljivosti

Imajući u vidu da je Crnogorski Telekom AD, Moskovska 29, Podgorica (dalje u tekstu: Telekom) operator sa značajnom tržišnom snagom na relevantnom tržištu „Veleprodajno tržište pristupa i započinjanja (originacije) poziva iz javnih mobilnih telefonskih mreža.“ u Crnoj Gori,

Imajući u vidu da je _____ (dalje u tekstu: Operator) davalac elektronskih komunikacionih usluga u Crnoj Gori na osnovu rješenja o upisu u registar operatora za pružanje elektronskih komunikacionih usluga izdatoj od strane Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost Crne Gore broj _____ od _____ godine;

Imajući u vidu da Operator ima namjeru da u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama i drugim važećim propisima pregovara uslove pristupa i interkonekcije sa Telekomom, a te da će u tu svrhu Telekom omogućiti Operatoru uvid u određene informacije o mobilnoj mreži Telekoma, te voditi pregovore o zaključivanju Ugovora o pristupu prema uslovima utvrđenim u Referentnoj ponudi za pristup mobilnoj mreži Crnogorskog Telekoma (dalje u tekstu: Predmet saradnje);

Imajući u vidu da će Telekom, za potrebe saradnje, na osnovu ove Izjave o uslovima zaštite povjerljivih podataka (dalje u tekstu: Izjava o povjerljivosti) omogućiti uvid Operatoru u određenu dokumentaciju i informacije koje se odnose na Telekom i njegovu elektronsku komunikacionu mrežu, a koje Telekom smatra povjerljivima;

Imajući u vidu da, Operator prima na znanje i prihvata da Telekom neće učiniti dostupnim niti otkrivati bilo kakve podatke, osim ako Operator ovom Izjavom o povjerljivosti prihvati uslove zaštite povjerljivih podataka,

Operator daje Telekomu sljedeću:

IZJAVU O POVJERLJIVOSTI

I

Operator je saglasan i prihvata da će tokom pregovora sa Telekomom o predmetu saradnje dobiti i steći informacije koje su vrijedne, povjerljive, nedostupne javnosti i koje pripadaju Telekomu.

II

Operator je saglasan i prihvata da izraz "Povjerljivi podaci" koji se koristi u ovoj Izjavi o povjerljivosti, znači bilo koje znanje i informacija koju Operator stekne ili sa kojom bude upoznat tokom saradnje sa Telekomom, a odnose se na:

sve informacije koje se odnose na predmet saradnje sa Telekomom,

sve druge informacije ili dokumente koje Operator dobije, sa kojima bude upoznat ili stekne od Telekoma ili bilo kog službenika, zaposlenog ili predstavnika, a koje imaju veze sa Telekomom i/ili njegovim poslovanjem.

Takođe, povjerljivim podacima se smatraju i kopije, djelovi i uzorci dokumenata navedenih u prethodnom stavu.

III

Informacija se neće smatrati povjerljivim podatkom ako jeste ili postane dostupna javnosti, a da je nije objavio Operator ili njegovi zaposleni, ili koja nije stečena od lica koje, prema onome što Operator može razumno utvrditi, ima obavezu tajnosti prema Telekomu.

IV

Izuzev prema izričitom ovlašćenju ili pisanom uputstvu Telekoma ili na osnovu zakonske ili regulatorne obaveze, naloga ili zahtjeva izdatog od strane nadležnog suda ili regulatornog, sudskog ili upravnog tijela, Operator je saglasan i garantuje da, u bilo kom razdoblju tokom pregovora vezano za predmet saradnje, ili u bilo koje vrijeme nakon toga, neće objaviti, dati, proširiti, dobiti, ili učiniti pristupačnim takve povjerljive podatke bilo kome ko nije ovlašćeno lice Operatora angažovano u svrhu navedenih pregovora sa Telekomom.

Operator izjavljuje da je upoznat da je naročito zabranjeno otkrivanje povjerljivih podataka tržišnim konkurentima Telekoma.

V

Operator se obavezuje da će sa povjerljivim podacima rukovati sa istim stepenom pažnje koji primjenjuje na vlastite povjerljive materijale.

Operator se obavezuje da preduzme sve potrebne mjere da ispuni svoje, ovom Izjavom o povjerljivosti preuzete obaveze, a u slučaju kršenja tih obaveza, obavezuje se da preduzme sve potrebne aktivnosti kako bi zaštitio Telekom od mogućih pravnih zahtjeva trećih strana.

VI

Povjerljivi podaci ostaju u trajnom vlasništvu Telekoma.

VII

Operator ne smije bez pismene saglasnosti Telekoma mehanički ili elektronski kopirati ili na drugi način umnožavati povjerljive podatke koje je primio prema ovoj Izjavi, osim onih kopija koje bi mogle biti potrebne u svrhu utvrđenu ovom Izjavom.

Sve kopije moraju imati iste pripadajuće oznake koje se nalaze na originalnim povjerljivim podacima.

VIII

Operator je saglasan i prihvata da će obaveze preuzete ovom Izjavom o povjerljivosti ostati na snazi i nakon prestanka poslovnog odnosa između Telekoma i Operator u vezi sa predmetom saradnje.

Nakon prestanka poslovnog odnosa sa Telekomom u vezi sa predmetom saradnje, Operator se obavezuje da prestane koristiti povjerljive podatke dobijene na osnovu ove Izjave i da će na zahtjev Telekoma vratiti Telekomu sve takve povjerljive podatke, uključujući njihove kopije koje su u njegovom posjedu ili pod njegovom kontrolom.

IX

U slučaju povrede obaveza prihvaćenih ovom Izjavom o povjerljivosti, Operator je saglasan i prihvata da Telekom ima pravo na naknadu štete koja uključuje sve štete i gubitke koje bi Telekom mogao pretrpjeti, posredno ili neposredno, zbog takve povrede.

U slučaju eventualnog spora, ugovara se nadležnost suda u Podgorici.

X

Operator ovu Izjavu o povjerljivosti daje slobodnom voljom i svjestan je svih obaveza i pravnih posljedica koje iz ove Izjave o povjerljivosti proizlaze.

Ova Izjava o povjerljivosti potpisana je u dva (2) primjerka, od kojih Operator zadržava jedan (1) primjerak, a drugi zadržava Telekom.

U Podgorici, dana _____ godine _____

Operator

Aneks 7 Tekst instrumenta osiguranja plaćanja

Korisnik garancije: Crnogorski Telekom A.D. Moskovska 29, 81000 Podgorica, PIB 02289377
Nalogodavac/Operator (naziv, adresa, PIB)

1. Ova bankarska garancija izdaje se u svrhu urednog izvršenja obaveza po osnovu Ugovora o pristupu (u daljem tekstu: Ugovor) zaključenim dana _____ između Korisnika garancije i Nalogodavca/ _____, za pružanje usluge interkonekcije, pristupa i kolokacije. Nalogodavac/Operator navedene usluge plaća u roku navedenom u Ugovoru o pristupu.
2. Ovom garancijom Garant se neopozivo obvezuje da će bezuslovno, na prvi pismeni poziv Korisnika garancije i bez prigovora isplatiti bilo koji iznos po ovoj Garanciji, na račun određen od strane Korisnika garancije, ali najviše do iznosa od: _____ EUR (slovima: _____) i to po prijemu prvog pisanog poziva Korisnika garancije za plaćanje kojim će izričito izjaviti da Nalogodavac nije ispunio obaveze iz tačke 1. ove Garancije, te da iznos čije se plaćanje zahtijeva nije drugačije plaćen, direktno ili indirektno, od strane Nalogodavca ili u njegovo ime. Obaveza po ovoj Garanciji će se automatski smanjivati za bilo koji iznos plaćen od strane Garanta po ovoj garanciji.
3. Ova Garancija vrijedi godinu dana od izdavanja, ali najkasnije do _____, odnosno do 16h toga dana, i svaki zahtjev za plaćanje prema ovoj Garanciji, zajedno sa izjavom navedenom u tački 2. ove Garancije, mora biti upućen Banci (preporučenom poštom ili dostavljačkom službom) do navedenog roka.

Po isteku roka važnosti prestaje obaveza Garanta po ovoj Garanciji i bez povrata iste.

Ova Garancija se izdaje u jednom izvornom primjerku.

U Podgorici, _____

GARANT: _____

Aneks 8 Definicije pojmova

Mobilni virtuelni mrežni operator (MVNO) – u smislu ove ponude, operator mobilne telefonije koji nema odobrenje za korištenje radiofrekvencija, odnosno koji za ponudu svih usluga koristi radiofrekvencije dodijeljene Telekomu sa kojim ima zaključen Ugovor o pristupu na osnovu Referentne ponude za korištenje mrežnih resursa, odnosno koji obezbeđuje maloprodajne usluge svojim krajnjim korisnicima preko Usluge za originaciju govornih poziva i SMS-a koje su predmet ove Referentne ponude za pristup, a definisane su u Poglavlju 2 iste. Mobilni virtuelni mrežni operator u smislu ove ponude zaključuje interkonekzione ugovore sa ostalim operatorima na tržištu, raspolaže minimalnom mrežnom infrastrukutrom u skladu sa ovom ponudom, raspolaže sa dodijeljenom serijom brojeva i koristi svoj mrežni kod (MCC+MNC), koristi sopstvene SIM kartice, zaključuje ugovore za korištenje usluga međunarodnog roaminga za njegove krajnje korisnike i obezbeđuje usluge koje se prodaju pod njegovim brendom.

Mobilni mrežni operator (MNO) - posjeduje odobrenje za korištenje radiofrekvencija i obezbeđuje javne elektronske komunikacione usluge u dodijeljenom frekvencijskom spektru. Mrežni operator ima sopstvenu osnovnu mrežu, potpisuje interkonekzione ugovore sa ostalim operatorima na tržištu, koristi sopstvene SIM kartice, raspolaže sa dodijeljenom serijom brojeva i koristi svoj mrežni kod (MCC+MNC), zaključuje ugovore za korištenje usluga međunarodnog roaminga za njegove krajnje korisnike i obezbeđuje usluge koje se prodaju pod njegovim brendom.

Mobilni mrežni operator (MNO) koji koristi nacionalni roaming - Operator koji koristi nacionalni roaming u isto vrijeme je i MNO operator i ima iste karakteristike kao i MNO. Operator koji koristi nacionalni roaming koristi pristup na radio mrežu mobilne mreže Telekoma, sa kojim ima zaključen Ugovor o pristupu za korištenje mrežnih resursa na osnovu Referentne ponude i koji obezbeđuje maloprodajne usluge svojim krajnjim korisnicima preko usluge za Originaciju govornih poziva i SMS-a koja je predmet ove Referentne ponude, a definisana je u Poglavlju 2 iste.

2G RAN Availability - parametar koji prikazuje dostupnost Baznih stanica u toku 24 sata

2G Call Set up Success Rate (CSSR) – parametar koji prikazuje odnos uspostavljenih u odnosu na ukupan broj iniciranih poziva

2G Call Setup Termination Rate (CSTR) – parametar koji prikazuje odnos uspostavljenih i završenih poziva u odnosu na ukupan broj iniciranih poziva